

◆ ST. OLAV ◆

Nr. 15

Oslo, den 15. april 1937.

49. årg.

Redaktør: M g r. I r g e n s. Medarbeidere: Mgr. Dr. Karl Kjelstrup, dominikanerpater A. Lutz, Sigrid Undset, Lars Eskeland

„St. Olav“ utkommer en gang ukentlig. Abonnement både for inn- og utland tegnes på alle postkontor eller direkte, skriftlig- i ekspedisjonen, Akersveien 5. Abonnementspris kr. 2,50 pr. kvartal forskuddsvis betalt. for utlandet tillegg av vedk. lands avisporto. Opsigelser må være eksp. ihende senest 14 dager før hvert kvartalskifte. Annonser må være innsendt innen søndag aften, manuskript innen fredag aften.

„St. Olav“s telefoner: Redaksjon og ekspedisjon: 23743 Redaktøren privat 14161 Redaksjonssekretæren fru Vanberg privat 30487 — „St. Olav“s ekspedisjon og forlag, Akersveien 5 I, åpent torsdage fra 10—2 og 4—7. Lørdager fra 10—1. De cvrige dage fra kl. 10—4 Utbetalinger kun tirsdag kl. 3—4.

INNHold: De firte dager. — Et St. Lukasgilde i Norden? — Den tredje rundskrivelse. — Pavens rundskrivelse om kommunismen. — Spørsmål og svar. — Fru Josephine Straith 75 år. — Herhjemme!

De firte dager.

Av kardinal Newman.

Jeg tilber Dig, o min Gud, sammen med dine apostler i de firte dager Du gjestet dem etter Din opstandelse! Hvor var denne tid ikke velsignet, så stille, så uforstyrret ute fra. Hvor godt det var å møtes med Dig, men hvor fort må ikke denne første «påsketid» være gått! Før de visste om det, har den tatt slutt, og fylt med glede har den vært hele tiden. For en trøst den har bragt etter det forferdelige som hadde funnet sted. Som en forsmak på himmelen har denne lykketid vært.

Dine apostler tilbragte påsketiden i undren, i eftertanke, i tilbedelse og i fryd over ditt lys, min opstandne Herre og Frelser!

Hvor har de samtaler ikke vært vidunderlige som Du har ført med dine apostler! Da Du gikk med de to til Emmaus tydet Du skriftens ord for dem og forklarte dem alt som pekte hen på Dig selv. Og da Du overgav apostlene sakramentene og de sannheter Du vilde åpenbare og de grunnsetninger hvor-etter Du vilde at Kirken skulde styres.

Således forberedte Du dem for pinsedagen, da de skulde motta lysets liv — og jeg vil overveie alt som Du har sagt til dem. Det var Guds rike Du alltid talte om — og la mig aldri glemme at Du har stiftet et rike her på jorden som er Ditt eget. Kirken er Ditt verk og Ditt redskap og vi er undergitt Ditt herredømme og Dine lover. Når Kirken taler

er det Din røst vi hører. La ikke fortroligheten med denne herlige sannhet friste mig til å bli ufølsom overfor den, og la ikke Dine menneskelige representanters skrøpeligheter få mig til å glemme at det er Dig som handler og taler gjennom dem! Det var da Du holdt på å vandre bort at Du overlot dette Ditt rike å innta Din plass inntil verdens ende, og som Din synlige skikkelse tale for Dig.

Kom, o Herre! og undervis mig som Du underviste Dine apostler — jeg har nødig at Du selv vil veilede mig etter hver dags krav. Jeg trenger til Dig, Herre! for at Du kan gi mig den rette kunnskap i alt som angår åpenbaringen. Jeg trenger til å forstå sannheten om Dig, så jeg ikke fortolker den uriktig og kommer til falske resultater.

Skjenk mig den gave å kunne skjelne mellom sannheten og løgnen — skjenk mig den rene samvittighet som kan opfatte Dine impulser og har kraft til å følge dem. Mine øren er døve, så de kan ikke høre Din røst, og mine øine er fordunklet, så de ikke oppfatter Din storhet. Du alene kan oplade min hørsel og fornye mitt hjerte.

Lær mig å sitte som Maria ved Dine føtter og høre Ditt ord!

Gi mig den sanne visdom som alltid søker Din vilje!

Amen!

Et St. Lukasgilde i Norden?

Med denne overskrift bringer «Nordisk Ugeblad» for 14. mars en meget interessant artikkel hvis hovedinnhold vi hermed gjengir. Den umiddelbare foranledning til artikkelen er et oprop utsendt av overlæge dr. Carl Schwensen i Aalborg og som har følgende ordlyd:

«Katholske Læger der vil være med til at danne en Sammenslutning, bl. a. med Tidsskriftslæsekreds for Øje, bedes indsende Navn og Adresse til

Overlæge dr. Carl Schwensen,
Gl. Overlægebolig, Aalborg».

Ingen som følger litt med i katolisismens verdensarbeid kan ha undgått å høre hvordan det blåses til samling blandt vår tids katolske læger i alle land. I de siste 50 år er der blitt dannet ca. 20 nasjonale St. Lukasgilder, hvoriblandt finnes mange meget store organisasjoner. Den franske «Société Médicale de St. Luc, St. Côme et St. Damien», som er den eldste, teller således ca. 2000 læger som medlemmer og har over 40 avdelinger samt et utmerket fagblad, en betydelig litteratur og tilknyttede parallellsammenslutninger av jordmødre, farmacoiter o. s. v. Siden 1924 er der tillike et generalsekretariat, som har vist sig å være et meget nyttig bindeledd mellom de forskjellige nasjonale gilder. Disse finnes i Italia, Tyskland, England, Irland, Polen m. f.

Hvert år siden 1930 samles lægene i internasjonale kongresser som avholdes skiftevis i de forskjellige land og hvor lægevidenskapen på kristen grunnlag dyrkes ved siden av at de sedvanlige kongressprogrammer avvikles.

En betydningsfull side ved St. Lukasgildenes virksomhet er den store vekt som der legges på læ-

gens personlige kristendom og på at han dyktiggjøres til en aktiv innsats i samfundet hvor han jo stadig møter problemer av både religiøs og moralsk art. Hvor omfattende de emner er som har bud til den moderne katolske læge ses bl. a. av et verk som dr. Henri Bon nylig har utsendt: «Précis de Médecine Catholique» (Paris, Librairie Felix Alcan 1936. 768 s. 40 frcs.) Her drøftes inngående temaer som: religion og medicin i bibelen og hos de gamle folkeslag, hygienien i oldkirken, kristelige læger og medicinskyndige helgener, lægens og prestens samarbeid, miraklene, Jesu menneskelige natur, Jesu lidelse sett ut fra medisinske indikasjoner, sjelens forhold til legemet, legemet og mystikken, de forskjellige seksuelle problemer, dødens realitet, sykdom og synd, overnaturlige helbredelser, helgenerns sykdommer, nervøse lidelser, lidelsens problem, psykoterapi, faste og abstinens, ordensfolkenes innsats i medicin og hygiene, duell, selvmord og kremasjon. Ennvidere medicinens forhold til sakramentene fra dåp til den siste salvelse og endelig alle lægeorganisasjonene på katolsk basis samt det katolske lægeideal i åndelig, videnskapelig og praktisk henseende. Ved sine utførlige bibliografier er boken altså en førstehåndskilde av rang.

Så kortfattet enn dette resymé er fremgår dog klart den katolske læges store oppgaver, og overlæge Schwensens initiativ må derfor følges med våken interesse også i de øvrige nordiske land, skjønt det selvfølgelig blir av størst betydning i Danmark, idet «Nord. Ug.bl.» opplyser at nest etter prestestanden er lægestanden sterkest representert blandt de katolske akademikere.

Den tredje rundskrivelse.

Rettet til Meksikos katolikker.

Foruten de to store rundskrivelser — mot kommunismen og mot nazismen — har den Hl. Fader utsendt en tredje som er rettet til Meksikos erkebiskoper, biskoper, prester og lægfolk. I denne skrivelse ansporer Pius XI de troende til stadig å utdype sitt religiøse liv og holde ut i sin tunge kamp — og i innledningen anerkjennes i varme ord den standhaftighet som de meksikanske katolikker har utvist og som er en kilde til stor trøst for hans bekymrede faderhjerte.

Desverre — skrives der videre — er det lyktes Guds fiender å bevege mange mennesker til feighet og frafall. Men det er dog et ringe antall, og derfor dem står en herlig hærskeare av alle dem, som fryktløs gjør motstand mot det onde, idet de lever sitt kristne liv og offentlig bekjenner sin tro. «Der-

ved mildnes våre faderlige lidelser, og vi bestyrkes i vår faste tro på Kirkens fremtid i Meksiko. En Kirke som bæres av så megen offervilje og heltemot, endog av mange edle sjeles martyrium, kan ikke gå til grunne. Den vil gjenopstå på de av blod overstrømmede ruiner, skjønnere og herligere enn før. Og for nu å bestyrke eder i eders tro og opmuntre eder til fremdeles å leve et troende liv, retter vi denne hyrdeskrivelse til eder».

Paven henvender sig derpå til de geistlige fra hvem dette liv må utstråle og som skal være jordens salt som skal bevare alle fra fordervelsen. Under de nuværende forhold er det vel umulig for dem å oprettholde et katolsk presteseminar i Meksiko, men de har jo funnet et tilfluktssted i det syd-amerikanske kollegium i Rom, som i enhver hense-

Pavens rundskrivelse om kommunismen.

(Fortsettelse).

Samfundets beskaffenhet.

Samtidig har Gud bestemt mennesket til å leve i samfund slik som dets natur krever det. I Skaperens plan er samfundet et naturlig middel, som mennesket kan og bør betjene sig av, for å nå sitt mål, ti samfundet er til for mennesket og ikke mennesket for samfundet. Dette betyr på ingen måte at samfundet, slik som den individualistiske liberalisme oppfatter det, skal være underordnet individets egoistiske utnyttelse, men at det gjensidige samarbeide som oppstår ved organisk tilknytning til samfundet, gjør det mulig for alle å virkeliggjøre sann lykke på denne jord. Det betyr ennvidere at det er i samfund at alle de individuelle og sociale egenskaper som mennesket har av naturen, blir utviklet. Disse egenskaper som rekker ut over øieblikkets umiddelbare nytte frembringer i samfundet et gjenskinn av Guds fullkommenhet på en måte som ikke vilde være mulig for det isolerte menneske. Dette siste resultat av samfundet er også til syvende og sist innstillet på mennesket, forat mennesket når det erkjenner dette gjenskinn av guddommelig fullkommenhet, ved tilbedelse og lovprisning skal la dette stige op igjen til Skaperen. Mennesket alene, den menneskelige person alene, og ikke kollektiviteten i sig selv, er utstyrt med forstand og en vilje som er moralsk fri.

Likesom mennesket ikke kan fritta sig for de plikter som ifølge Guds vilje, binder ham til samfundet, og autoritetens representanter følgelig har rett til, når individet med urette nekter å gjøre sin plikt, å tvinge ham til det, så kan ikke samfundet berøve mennesket de personlige rettigheter som Skaperen har tilstått ham og kan heller ikke prinsipmessig umuliggjøre deres utøvelse.

Det er derfor i overensstemmelse med fornufften og dens krav at alle jordiske ting i siste instans er innstillet på den menneskelige person for med ham som mellommann å vendes tilbake mot Skaperen. På mennesket og den menneskelige person kan i sannhet de ord som apotelen skriver om frelsens økonomi komme til anvendelse: «Alt er eders og I er Kristi og Kristus er Guds». (1. Kor. 3, 23). Mens kommunismen vender op og ned på forholdet mellom mennesket og samfundet, og gjør den menneskelige person fattigere, er det til disse høider fornufften og Åpenbaringen hever mennesket.

Den økonomiske og sociale samfundsordning.

Pave Leo XIII har i sin rundskrivelse om arbeidspørsmålet (Rerum novarum — 15. mai 1891) fremstillet hovedprinsippene for samfundets sociale og økonomiske liv, og i Vår rundskrivelse om rekonstruksjonen av den sociale orden (Quadragesimo anno — 15. mai 1931) har Vi avpasset disse prinsipper etter våre dagers behov. Ennvidere har Vi atter fremholdt Kirkens århundregamle lære med hensyn til eiendomsrettens individuelle og sociale karakter, understreket arbeidets rett og verdighet og påpekt det samarbeide som bør bestå mellom dem som besitter kapitalen og arbeiderne med særlig henblikk på den lønn som ifølge ren rettferdighet tilkommer arbeideren, for ham og hans familie.

I den samme rundskrivelse har Vi vist at vår nuværende verden ikke kan reddes fra den ruin, hvortil den amoralske liberalisme har bragt den, ved klassekamp eller ved terror, og ennå mindre ved misbruk i form av autokratisk maktutfoldelse fra Statens side, men ved å innføre et økonomisk system som er inspirert av social rettferdighet og kristen nestekjærlighet. Vi har vist hvorledes en sund økonomisk blomstring må være basert på en sund korporatismes sanne grunnsetninger, som tar de rette hensyn til dets nødvendige sociale hierarki og hvorledes korporasjonene bør organiseres i en harmonisk enhet som tar sikte på hele samfundets felles velferd. De civile myndigheters viktigste og mest autentiske oppgave er nettop effektivt å fremme denne harmoni og dette ordnede samarbeide av alle de sociale krefter.

Det sociale hierarki og Statens forrett.

For å sikre dette organiske samarbeide og denne fredelige harmoni, hevder den katolske lære Statens verdighet og autoritet i dens egenskap av en årvåken og forutseende forsvarer av de guddommelige og menneskelige rettigheter, hvorom Skriften og Kirkefedrene så ofte taler. Det er ikke sannt at alle mennesker har de samme rettigheter i det borgerlige samfund og at det ikke finnes noe rettmessig hierarki. Det må være nok å henviser til de ovennevnte rundskrivelser av Leo XIII særlig m. h. t. det som angår Statens myndighet og Statens kristelige konstitusjon. Disse rundskrivelser fremleg-

ger tydelig for katolikkene de grunnsetninger som ifølge Troen og fornuften vil sette ham i stand til å kunne verge sig mot de villfarelser og farer som den bolsjevistiske opfatning av Staten innebærer. Tilsidesette menneskets rettigheter og underkue mennesket, nekte Statens og dens myndighets op-høiede opprinnelse samt fryktelig misbruke den offentlige myndighet for å tjene den kollektive terrorisme det er alt sammen akkurat det motsatte av det som Skaperens vilje og den naturlige morallov krever. Det civile samfund og den menneskelige person har sin opprinnelse og utgangspunkt i Gud. Følgelig kan ingen av dem løsrive sig fra sine forpliktelser overfor den annen eller nekte eller redusere den annens rettigheter. Det er Gud som har fastslått disses gjensidige forhold i de store hovedlinjer. Kommunismen gjør sig skyldig i et urettferdig overgrep, når den istedenfor den guddommelige lov som er basert på sannhetens og kjærlighetens uforanderlige prinsipper, fremtvinger et partipolitisk program som er preget av menneskelig vilkårlighet og gjennomsyret av hat.

Den katolske læres skjønnhet.

Når Kirken forkynner denne lysende lære har den intet annet mål enn å virkeliggjøre det lykkelige budskap som englene sang ved Betlehemsgrotten, da Frelseren blev født: «Ære være Gud og fred blandt menneskene», nemlig fred såvidt som dette er mulig allerede her på jorden, den sanne fred og lykke som er forbeholdt mennesker av en god vilje, for å forberede den evige lykksalighet. Denne lære står like fjernt fra alle ytterliggående villfarelser som fra alle partisystemers overdrivelser. Den bevarer alltid rettferdighetens og sannhetens likevekt. Den krever det rette måtehold hvad teorien angår og sikrer den progressive virkeliggjørelse i praksis, idet den bestreber sig på å forene alles rettigheter med alles plikter: individets verdighet med Statens, undersåttens menneskelige personlighet med samfundsmaktens guddommelige opprinnelse, den rette underordning av selvkjærligheten og kjærligheten til familie og fedreland med kjærlighet til andre familier og folkeslag, idet denne kjærlighet fremgår av kjærligheten til Gud Fader, som er alle menneskers endelige mål. Den skiller ikke omsorgen for de evige goder fra rimelig hensyn til de timelige goder. Når den underordner de siste under de førstnevnte, i overensstemmelse med Kristi ord: «Søk først Guds rike og hans rettferdighet og da skal alt dette tillegges eder», (Mt. 6, 33), er den

langt fra å mangle interesse for de menneskelige ting eller å hemme fremskritt og materielle fordele. Tvertimot den støtter dem og begunstiger dem på den mest fordelaktige og effektive måte. Tross Kirken aldri på det økonomiske og sociale område har fremholdt noe bestemt teknisk system — hvad som forøvrig ikke angår den — har den dog tydelig fremhevet visse direktiver som, idet de med hensyn til den konkrete anvendelse må avpasses efter tiders, steders og folks ulike vilkår, viser den gode vei henimot å sikre samfundet lykkelige fremskritt.

Denne læres verdi og visdom anerkjennes av alle dem som virkelig kjenner den. Med rette har betydelige statsmenn, efter at de har studert de forskjellige sociale systemer, kunnet bekrefte at de ikke har funnet noe klokere enn de prinsipper som fremstilles i rundskrivelsene «Rerum Novarum» og «Quadragesimo anno». Selv i ikkekatolske land, ja endog i land som ikke er kristne, anerkjenner man den store sociale verdi av Kirkens læresetninger. Således har en fremstående ikke-kristen statsmann i Østen for knapt en måned siden erklært at Kirken med dens lære om fred og kristent brorskap har bragt et verdifullt bidrag til det vanskelige arbeide for fred mellom nasjonene. Til sist kan nevnes at autentiske rapporter som mottas i kristenhetens centrum beretter at kommunistene selv, dersom de ikke er helt forder- vet, når de hører fremstille Kirkens sociale lære, innrømmer dens overlegenhet i forhold til det som deres ledere lærer. De som forblindes av lidenskap og hat overfor sannhetens lys, de er alene om hårdnakket å bekjempe Kirkens lære.

Er det sant at Kirken ikke har handlet i overensstemmelse med sin lære?

Men selv om Kirkens fiender ser sig nødsaget til å innrømme dens læres visdom, så anklager de den for ikke å ha evnet å handle i overensstemmelse med sine grunnsetninger og følgelig fremholder de nødvendigheten av å søke andre veier. Hele kristendommens historie viser imidlertid hvor falsk og urettferdig denne beskyldning er. For her kun å nevne noen karakteristiske kjennsgjerninger: det var kristendommen som først med høisinn og med en iver og overbevisning som man før ikke hadde sett, proklamerte det sanne og universelle brorskap mellom alle mennesker uansett rase og samfundsklasse. Derved bidrog den mektig til å få ophevet slaveriet, ikke ved blodige opstander, men ved sin læres indre styrke, idet den lærte den romerske

patricierkvinne å betrakte sin slavinne som sin søster i Kristus. Kristendommen tilber Guds Sønn som av kjærlighet til menneskene er blitt menneske og «Tømmermannens sønn» og selv «Tømmermann». Det var kristendommen som fastslog kropsarbeidets sanne verdighet. Denne gjerning var tidligere så foraktet at selv den rettskafne Marcus Tullius Cicero, idet han gav uttrykk for den almindelige mening, ikke vek tilbake for å skrive disse ord som hvilkensomhelst sociolog idag vilde skamme sig over: «Alle håndverkere befatter sig med foraktelige fag, ti ved verkstedet er det intet edelt». (De officiis I, kap. 42.) —

Tro mot sine grunnsetninger har Kirken fornyet menneskeheten. Under dens innflytelse er det vokset frem beundringsverdige karitative foretagender og mektige korporasjoner av håndverkere og arbeidere av enhver slags. De siste århundres liberalisme har latt hånt om dette, fordi disse organisasjoner stammet fra Middelalderen, men idag avtvinger de våre samtidiges beundring, så man i flere land arbeider på å gjenoprette dem. Da andre strømninger la hindringer i veien for dens virke og søkte å hindre dens hellbringende innflytelse, har Kirken like til våre dager ikke ophørt med å advare de villfarne. Det kan være tilstrekkelig å minne om hvor fast, energisk og vedholdende, Vår forgjenger Leo XIII har fremsatt kravet om arbeidernes rett til sammenslutning, noe som liberalismen, som hadde herredømmet i de mektigste stater, satte alt inn på å nekte dem. Selv i dette øieblikk utøver Kirken en større innflytelse enn det synes, ti idéenes makt over verdens gang er ganske sikkert betydelig, selv om den er usynlig og vanskelig lar sig måle.

Man kan i sannhet si at Kirken — i likhet med Kristus — er gått gjennom århundrene og har gjort vel mot alle. Det vilde ikke være hverken socialisme eller kommunisme dersom folkenes ledere ikke hadde foraktet Kirkens lære og advarsler. Men disse har på liberalismens og laicismens grunnvoll, villet reise andre sociale byggverk, som ved første øiekast kan synes mektige og storslagne, men man opdager hurtig at de ikke har solide fundamenter, og at de styrter ynkelig sammen, det ene efter det annet, slik som alt det nødvendigvis må synke i grus som ikke hviler på den eneste sanne hjørnesten, som Jesus Kristus er.

IV. Botemidler og hjelpemidler.

Slik er Kirkens lære, som er den eneste som kan kaste det sanne lys over de sociale problemer like-

som over alle andre spørsmål, den eneste frelseslære som står den kommunistiske ideologi midt imot. Men det er påkrevet at denne lære kommer til anvendelse i livets foreteelser, slik som apostelen, den hl. Jakob uttrykker det: «Vær ordets gjørere og ikke bare dets hørere, hvormed I bedrar eder selv». (Jak. 1, 22). Den mest påtrengende oppgave idag er nettop energisk å gjøre bruk av egnede og virkningsfulle botemidler for å avvende den truende revolusjon. Vi nærer den faste overbevisning at den iherdighet, hvormed mørkets barn arbeider dag og natt for å fremme den hedenske og materialistiske propaganda, vil stimulere lysets barn til fromhet og vekke hos dem en like stor og endog større iver til den Guddommelige Majestets ære.

Hvad må man da gjøre, hvilke midler må man gripe til for å forsvare Kristus og den kristne civilisasjon mot den fordervelige fiende? Vi vilde så gjerne, likesom en far i familiekretsen, så å si fortrolig tale til eder om de plikter som dagens store strid pålegger alle Kirkens sønner, ja Vi henvender også denne Vår faderlige opfordring til de sønner av Kirken som har fjernet sig fra den.

Fornyelse av det kristne liv. Grunnleggende botemiddel.

Aldeles som i de mest stormfulle tider i Kirkens historie, så består ennu idag det mest fundamentale botemiddel i en opriktig fornyelse av det private og det offentlige liv — i overensstemmelse med Evangeliets grunnsetninger — hos alle som roser sig av å tilhøre Kristus, forat disse virkelig kan bli jordens salt og bevare det menneskelige samfund fra fullstendig korrupsjon.

Med inderlig takknemlighet mot Lysets Fader fra hvem «all god gave og all fullkommen nåde kommer ned» (Jakob 1, 17), iakttar vi overalt trøstefulle tegn på denne åndelige fornyelse, ikke bare i de særlig utvalgte sjeler som i våre dager hever sig til den mest sublime hellighet og i de sjeler som nu i stigende antall med høisinn higer mot disse lyssende høider, men også ved en virkelig fromhetens renaissance i alle samfundsklasser, endog de mest kultiverte, som vi nylig har fremholdt i Vår skrivelse «In multis solaciis» (28. okt. 1936) i anledning av reorganisasjonen av det Pavelige Videnskapsakademi.

Det må imidlertid innrømmes at i dette arbeide med den åndelige fornyelse gjenstår det ennu meget. Selv i de katolske land er det et alt for stort

antall mennesker som så å si bare er katolikker i navnet. Mens de mer eller mindre trofast oppfyller den aller vesentligste utøvelse av den religion som de bekjenner sig til, bekymrer de sig ikke — det gjelder et alt for stort antall — om å utdype sine religiøse kunnskaper eller om å erhverve en dype-re og fastere overbevisning. De beflitter sig ennu mindre på å leve således at det til den ytre frem-treden virkelig svarer en ren samvittighets indre skjønnhet med oppfyllelse av alle plikter overfor Gud. Denne fasadereligion med dens forfengelige og skuffende utseende mishager høilig den guddom-melige Frelser, ti Han vil at alle skal tilbe Faderen «i ånd og sannhet» (Joh. 4, 23). Den som ikke opriktig lever efter den tro han bekjenner, vil ikke lenge kunne stå imot den forfølgelsens vind, den voldsomme storm som blåser idag. Han vil ynke-lig bli revet med i den nye syndflod som truer ver-den, og idet han selv forgår, vil han bringe forhå-nelse over kristennavnet.

Løsrivelse fra jordens goder.

Vi minner om og fremholder her med særlig styr-ke to av Herrens bud som har spesiell aktualitet i menneskehetens nuværende omstendigheter: løsriv-else fra denne verdens goder, og kjærlighetsbudet. Vår Herre begynte sin Bjergpreken med å si: «Sal-ige er de fattige i ånden». Denne forkynnelse er mer påkrevet enn noensinne, i vår tid som er så pre-get av en materialisme som grådig forlanger de jordiske goder og nytelser. Alle kristne, fattige og rike, må alltid ha sitt blikk festet mot himmelen og aldri glemme «at vi har ikke her noen blivende stad, men vi søker den tilkommende». (Hebr. 13, 14). De rike må ikke sette sin lykke i jordiske go-der eller anvende deres største bestrebelse på å vinne slike goder. Måtte de betrakte sig selv som forvaltere som må avlegge regnskap for den høie-ste Herre. De må bruke sin formue som verdifulle midler Gud lar dem få for å benytte dem til å gjø-re godt. Måtte de ikke la være av sin overflod å gi til de fattige, ifølge det evangeliske bud (Luk. 11, 41). Ellers vil de oppleve at apostelen den hel-lige Jakobs strenge dom rammer dem og deres rik-dommer: «Og I rike kom nu og gråt og klag over de ulykker, som skal komme over eder. Eders rik-dom er råttnet og eders klær mølædt. Eders gull og sølv er rustet og dets rust skal være et vidnes-byrd mot eder og som en ild fortære eders kjød. I har samlet eder vrede for de siste dager». (Jak. 5, 1—3).

Hvad de fattige angår, samtidig som de uten å overtrede nestekjærlighetens og rettferdighetens lover søker å skaffe sig det nødvendige og videre å forbedre sine kår, så bør også de være «fattige i ånden» ved å verdsette de åndelige goder høiere enn de jordiske goder og nytelser. De må innse at det aldri vil lykkes å utrydde all elendighet, smerte og trengsel i denne verden og at ingen, selv ikke de som tilsynelatende er meget lykkelige, helt undgår denne livslov. Alle trenger derfor til tålmodighet, den kristne tålmodighet som styrker hjertene ved de guddommelige løfter om evig lykke. Med den hellige Jakob vil Vi derfor si: «Vær derfor tålmo-dige, brødre, inntil Herrens tilkommelse. Se, bon-den venter jordens kostbare frukt og bier tålmodig til den får vinterregn og vårregn. Vær derfor og-så I tålmodige og styrk eders hjerter, ti Herrens komme nærmer sig». (Jak. 5, 7—8). Det er såle-des Vår Herres trøstefulle løfte: «Salige er de fat-tige» går i oppfyllelse! Det er ikke noen forfengelig trøst eller noe falsk løfte slik som kommunistenes, men det er livets og sannhetens dype ord, som vir-keliggjøres fullt ut hernede og siden i evigheten. Med disse ord og håpet om det himmelske rike som allerede tilhører dem, — «ti Guds rike er eders (Luk. 6, 20)» — har Vår Herre fremholdt at man-ge fattige eier en lykke som de rike forgjeves søker i sin formue, mens de stadig er urolig og plaget av det umettelige ønske om å eie mer.

Den kristne nestekjærlighet.

Men det gis et ennu mer virkningsfullt botemid-del som mer direkte tar sikte på de nuværende on-der, det er kjærlighetsbudet. Vi mener denne krist-ne kjærlighet som er «tålmodig og velvillig». (1. Kor. 13, 4) som forstår å undgå enhver mine av ydmykende proteksjon eller bram. Det er denne kjærlighet som helt fra kristendommens begynnel-se har maktet å vinne for Kristus de fattigste av de fattige: slavene. Vi takker alle dem som har hengitt sig og ofret sig for åndelige og legemlige barmhjertighetsgjerninger like fra St. Vincens av Paul-foreningene inntil de store sociale organisa-sjoner som nylig er blitt opprettet. Eftersom arbei-derne og de fattige får føle den gode virkning av denne kjærlighetens ånd, som er inspirert av Kris-tus, vil de bli friggjort for den fordøm at kristen-dommen skulde ha tapt noe av sin kraft eller at Kirken skulde ha tatt parti for dem som utnytter arbeidet.

(Forts.)

ende er egnet for sitt ophøiede formål, samt i de asylter som de nordamerikanske katolikker har stillet til rådighet for sine forfulgte trosfeller.

Kirkens stilling i Meksiko er nu slik at prestene ikke uten bistand av katolsk aksjon kan vinne sjeler for Kristus. Katolsk aksjon må derfor støttes og utbygges og samarbeidet mellom prester og lægfolk styrkes. De meksikanske katolikker er nu prøvet så hårdt og lever så adspredt at lægmanns-medhjelpere også kan utøve prestevirke, idet de på særlig måte er blitt verdig til det. Katolsk aksjon må skje i Kristi etterfølgelse og utstrekke sig til alle livets områder. Der må ikke sees så meget på medarbeidernes antall som på deres kvalitet. Et stort arbeid må legges på utdannelsen av førere og propagandister, men dette arbeid må skje i det stille og ikke vekke oppmerksomhet.

De sociale spørsmål må vies særlig interesse efter de pavelige rundskrivelsers prinsipper. Dog er det ikke katolsk aksjons særlige opgave å overta ansvaret for de rent tekniske og økonomiske opgaver. Men på den annen side må det ikke alene bli ved bare proklamasjoner av at det ene er Kirkens lære og virke som kan læge de ulykker som nu hjem søker menneskeheten. Det gjelder om å legge hånden på verket og aktivt medvirke til løsningen av de forskjelligje sociale problemer, idet bestemte grunnregler følges. Eiendomsretten må aktes, men ofte forlanger nu hensynet til det almene vel at den innskrenkes av hensyn til den sociale rettferdighet. Utilstrekkelige og dårlige livsbetingelser må offentlig dadles som krenkende for den menneskelige verdighet, men en slik daddel rettferdiggjør ikke voldsomheter og ennu mindre revolusjoner. Av de sociale spørsmål ligger særlig omsorgen for de fattige arbeidere Kirken på sinne, ti den som virkelig elsker arbeiderne, må også understøtte dem både materielt og religiøst. De utvandrede og hjemløse meksikanere bør vies en særlig oppmerksomhet, da de ofte i sin forlatte tilstand blir et lett bytte for de gudløse propaganda.

I første rekke er det selvfølgelig ungdommens opdragelse og utvikling som der må legges vekt på kan skje i kristen ånd like fra barnealderen av, og man må søke å holde dem vekk fra all gudløs påvirkning. Det er særlig tanken på dette problem som fyller paven med uro og bekymring, fordi en umoralsk og antireligiøs presse har lett for å så vantroens sed i unge hjerter.

Det er selvsagt at katolske borgere må forsvare sine rettigheter når den mest elementære borgerlige og religiøse frihet tredes under føtter og ingen kan ta det ilde op om de slutter sig sammen med dette formål. Men selv om Kirken går inn for å bringe store ofre for orden og fred, så avviser den enhver uberettiget opstand og voldshandling mot den lovlige øvrighet. Når en øvrighet imidlertid forbryter sig slik mot rettferdigheten og sannheten at selve autoritetsprinsippet tilintetgjøres, så kan man ikke dømme den borger som i tillatte og berettigede former forsvare sig selv og nasjonen. Katolik-

kenes rett til å gjøre motstand avhenger i praksis av de konkrete omstendigheter. Og den Hl. Fader oppstiller følgende regler:

- 1) De katolske fordringer må kun være midler og aldri endelige og absolutte mål.
- 2) Også midlet må være tillatelig og ikke i sig selv slett.
- 3) Midlet må svare til formålet og må kun brukes så langt som det tjener til helt eller delvis å oppfylle det. Dets anvendelse må ikke volde samfundet større skade enn det onde som er begått.
- 4) Bruken av slike midler, utøvelsen av de politiske og borgerlige rettigheter i ren materiell og teknisk forstand og forsvaret med makt av disse, er på ingen måte geistlighetens eller katolsk aksjons opgave. Men det tilkommer den siste å forberede katolikkene til å kunne gjøre riktig bruk av sine rettigheter og forsvare dem med alle lovlige midler i kraft av hensynet til det felles vel.
- 5) Prestenes og katolsk aksjons opgave er å forene borgerne i fred og kjærlighet, og derved fremme hele nasjonens lykke.

Katolikkenes borgerlige forhold må aldri tape vårt overnaturlige livsmål av syne og det må overvåkes at stemmeretten aldri må brukes til skade for Kirke og fedreland.

Og til slutt formaner den Hl. Fader de meksikanske katolikker til å være sine biskoper lydige og stille sig under deres førerskap. Og han ønsker alle enighet, kjærlighet, fred og apostolisk samarbeid.

Spørsmål og svar.

(Under denne rubrikk vil en av våre medarbeidere, sogneprest Kjelstrup i Kr.sand, svare på spørsmål som kan påregne almen interesse).

Biskoper og prester på aposteltiden.

Spørsmål:

Der er efter min mening et svakt punkt i den katolske Kirkes hevdelse av den Apostoliske Suksesjons betydning som den ubrutte rekke av gyldig vigslede og vigslede biskoper med utelukkelse av den såkaldte presbyterale suksesjon. Av Bibelen synes det jo å fremgå at der hos de første kristne ingen skilnad var mellom biskoper og prester. Uttrykkene «biskop» og «prest» brukes jo i det Nye Testament om hverandre. Hvad kan der svares på det?

Bjørn.

Svar:

Vår lærde norske konvertitt, pastor dr. Krogh Tonning, var også i sin tid en varm forsvarer av den såkaldte «presbyterale suksesjon» — d. v. s. at en gyldig vigslet prest kan vigsle en annen. Med den forsøkte han å forsvare sin stilling i den norske statskirke som jo har mistet den

biskoppelige suksesjon. Det var først da han ved fortsatte studier av de eldste kirkefedre oppdaget at der også på aposteltiden var skilnad mellom biskop og prest, fordi bare en biskop kan ordnere, at han så sig nødsaget til å nedlegge sin stilling som luthersk geistlig. Det kan derfor ha sin interesse å følge hans utredning i boken «En konvertitts erindringer».

Han gjør først oppmerksom på at det i virkeligheten er biskoppelige funksjoner det menes, når det i det Nye Testament tales om dem som skal «styre Guds Kirke» (Ap. gj. 20, 28), som skal «ansette prester i byene» (Tit. 1, 5), som skal vigse prester ved håndspålegging (I. Tim. 5, 22) og som skal anta klager mot prestene (I. Tim. 5, 19). Eller hvem vil mot historiens sterke vidnesbyrd tvile på at Timoteus og Titus hvem disse funksjoner tilskrives, var biskoper i ordets særegne betydning, begge vigset av Paulus?

Derefter minner han om kirkefedrenes vidnesbyrd som med enstemmighet viser oss at biskopembedet var et høiere embede en presbyteratet eller presteembedet, og at det hadde sin overhøieth ikke bare i kraft av menneskelig rett, men i kraft av guddommelig rett. Allerede i begynnelsen av det annet århundre finner vi i den hellige Ignatius's brever uforkastelige og klare vidnesbyrd om tilværelsen av tre bestemt avgrensede embedsgrader: Biskopens, prestens og diakonens embede. Særlig finner vi overbevisningen om at prestevigselen er et utelukkende biskoppelig privilegium.

Interessant er det at vi blandt de første kristne bare finner én undtagelse fra den almindelig gjeldende opfatning. I løpet av det fjerde århundre var arianeren Aërius blitt uenig med sin biskop Eustatius fra Sebaste og nektet biskopens forrang for presten. Han påberopte sig bl. a. just den omstendighet som De minner om, at uttrykkene «biskop» og «prest» i det Nye Testament anvendes om hinannen, og sluttet derav at det oprinnelige geistlige embede utgjorde en forskjellsløs enhet. Imidlertid blev hans lære kraftig imøtegått fra de forskjelligste hold, især av den hellige Epifanius, og dømt som vranglære. Den store kirkefader Johannes Kryssostomus påviste utførlig at selv om uttrykkene «biskop» og «prest» fra først av ofte brukes om hinannen, så følger derav aldeles ikke at der ned hensyn til embedet og dets funksjoner ikke har vært noen forskjell i den apostoliske tid. Å opgi den saklige forskjell av et slik sproglig hensyn vilde jo være like så urimelig som om man vilde slutte: Biskopene er like til det sjette århundre undertiden blitt kalt «papa» (det latinske ord for vårt «pave») — altså har der inntil det sjette århundre ikke vært noen forskjell mellom Romas biskop, paven, og de andre biskoper. Vår Frelser kalles selv «biskop» (I. Pet. 2, 25) og «apostel» (Hebr. 3, 1). Paulus kaller sine medfangne Andronikus og Junias «apostler» (Rom. 16, 7) og sig selv «diakon» (I. Kor. 3, 5 og II. Kor. 3, 6). Johannes kaller sig «prest» (eldste) i II Joh. 1, 1. Selvfølgelig kan sidsstillingen av disse uttrykk på ingen måte berettige til å likestille selve embedene.

Krogh Tonning gjør også oppmerksom på en eiendommelig misforståelse som har bragt protestantiske teologer til å påberope sig kirkefaderen den hellige Hieronymus, til fordel for ideen om en forskjellsløs enhet i det oprinnelige kirkelige embede. Denne idé er jo av stor praktisk betydning for protestantismen. Er den nemlig sann, da

har avbrytelsen av den biskoppelige suksesjon ingen følger med hensyn til embedets legitimitet og embedshandlingenes gyldighet, ti da kan man hjelpe sig med den prestelige (presbyterale) suksesjon som jo i hvert fall ikke er avbrutt. Hvad nemlig Hieronymus angår, så taler han vistnok om en vesentlig enhet av de biskoppelige og de prestelige funksjoner. Men i et av sine brever (Epist. 146). erklærer han uttrykkelig at retten til å ordinere prester alene tilkommer biskopen. Vistnok har han skrevet de ofte citerte ord: «Hvad gjør biskopen som ikke også presten gjør?» Men han leger uttrykkelig til: «med undtagelse av presteordinasjonen». Og dette tillegg er her av avgjørende betydning, ti det kullkaster fullstendig hele teorien om tilstrekkeligheten av den såkalte presbyterale suksesjon.

Bortsett fra de protestanter som er tilbøielige til å ignorere suksesjonens betydning i enhver forstand, fordi de savner forståelsen av selve nådeforvaltningens embede (I. Kor. 4, 1), må det erkjennes at de samfund som trøster sig med at de i ethvert fall eier en «presbyteral» suksesjon. såleder bygger sin tro på embedets legitimitet på et absolut uholdbart grunnlag. Følgen herav er sorgelig nok, og pastor dr. Krogh Tonning — som, jo selv engang mente at denne tro lot sig forsvare — sier med full rett: «Disse samfund har altså ikke noget legitimt embede og mangler derfor de ordinære åndelige livskilder, ti denne ulykke rammer ethvert samfund som mangler den episkopale (biskoppelige) suksesjon».

K. K.

Fru Josephine Straith 75 år.

En blandt Oslos katolikker overmåte avholdt og aktet dame, fru Josephine Straith, fyller 19. april 75 år. Hun har i alle år vært et trofast og virksomt medlem av St. Olavs menighet. Med iver og glede har hun stillet sin tid og sine krefter til rådighet, ikke minst i St. Elisabethkongregasjonen, hvis viseformann hun var i flere år. «St. Olav» slutter sig til den lange rekke av gratulanter.

Herhjemme.

Oslo. — O. K. Y. avholdt søndag 11/4 møte etterat de fremmøtte medlemmer hadde vært på N. K. K. F.s underholdningsaften. Det blev foretatt valg på nytt styremedlem som endte med at A. Bongart jr. blev valgt. Etter valget blev foreningens indre anliggender drøftet.

A.—b.

Det er ennu noen få ledige plasser for Bergensturen er fulltegnet. Mulige interesserte bedes melde sig uopholdelig til formannen, tlf. 10679.

Styret.

N.B. Referat fra St. Olavsforeningens møte på Stabekk 8. april samt N. K. K. F.s underholdningsaften må utestå til neste nummer.

Redaktør: Mgr. Irgens.

K. Grønli's Bok- & Akcidenstrykkeri — Oslo.